

НАУКА І СУЧАСНІСТЬ

ІЗ ФОЛЬКЛОРИСТИЧНИХ ПРАЦЬ ВАСИЛЯ СКРИПКИ

Жаце зовсім недавно зустрівся з нами (М. Гайдаєм, М. Гуцем, Н. Шумардою, В. Юзвенко) Василь Скрипка — кремезний, чубатий, блакитноокий молодик, що наче аж випромінював доброзичливість. На науковій роботі у новоорганізованому відділі слов'янської фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН України жили ми дружно, як одна сім'я. Василь парубкував до 30-ти літ, і наш тодішній науковий керівник, проф. М. І. Кравцов, приїжджаючи до нас, щоразу після привітання запитував: "А Василь Микитович ще не женився?" Ця фраза довго гуляла по Інституті, її жартома повторювали при різних нагодах... Відгуляли ми гуртом Василеві й Галинині весілля в аспірантському гуртожитку, спільно підбирали ім'я першому їх синові, одноставно вирішивши: Максим. Звичайно ж Максим, адже це ім'я нашого директора ак. М. Рильського, — отже, малюк буде Максимом на честь і як знак безмежної шаноби й любові до великого Максима. Разом їздили у фольклорні експедиції, у співавторстві писали наукові статті (напр., "Роль І. Срезневського у розвитку міжслов'янських фольклористичних зв'язків", НТЕ, № 4, 1962), колективні праці (напр., "Визвольний рух слов'ян у народній пісенній творчості XVII-XIX ст." — К., 1971), виступали із спільними доповідями на міжнародних славистичних конгресах (напр., "Історико-типологічні і генетичні зв'язки в етнічній пісенності слов'ян" — Прага, 1968). 1965 р. Василь Скрипка захистив кандидатську дисертацію "Українські, чеські та словацькі народні ліричні пісні у їхніх взаємозв'язках" і на її основі підготував та в 1970 р. опублікував монографію. Починаючи з 1962 р., Василь Микитович брав участь у республіканських славистичних конференціях: його доповіді засвідчували пильну увагу до важливих теоретичних проблем стилю, поезики, жанрових особливостей слов'янської і насамперед чеської лірики. Василь Скрипка був бажаним автором журналу "Народна творчість та етнографія". Його статті вирізнялися орієнтацією на висвітлення раритетних фольклорних матеріалів, біографій та наукового доробку малознаних, а то й замовчуваних в Україні народознавців.

Василь Микитович володів своєю манерою письма, — розкутою, вільною, далекою від сухуватого, стилістичного вивіреного, але нерідко "перецитатного" загальноприйнятого в той час академічного стилю. Ніколи не боявся одверто й дотепно сказати чи написати про свої наукові й громадсько-політичні погляди, що, як правило, різнилися від офіціозу. За приснопам'ятних ("маланчуківських") часів це було абсолютно недопустимо, тим паче, коли працюєш у столичному науковому закладі. І після тривалих

перипетій опинився наш Василь аж у Кривому Розі, в педагогічному інституті (а могло бути й гірше!), де незабаром завоював собі авторитет, як неординарний педагог, вихователь, до якого горнулися студенти, шануючи його ерудицію, готовність щедро поділитися рідкісними виданнями, рукописами, численною кореспонденцією з багатьма діячами української культури. Мав надзвичайний талант вільно себе почувати у будь-якій аудиторії від шкільної і студентської, зокрема у себе вдома, до гуманітаріїв Канади, куди був запрошений читати лекції. Студенти нерідко просили його і в позалекційний час поспілкуватися з ними.

Василь Скрипка.
Фото. 1970.

Саме під впливом Василя Микитовича ряд студентів твердо стали на фольклористичну стежку, обравши дослідження певних аспектів фольклору як дисертаційну роботу. Планувався як опонент на нашу спеціалізовану раду. Мав неабиякий хист до літературної творчості, виношуючи плани масштабних етнічних оповідей про свою добу і рідний край. Не судилося. Пішов з життя 20 вересня 1997 р. Важко говорити про Василя в минулому часі. Скільки творчих задумів не реалізовано, скільки наукових розвідок, що пройшли різні етапи підготовки, не побачили друку...

Пропонована стаття Василя Скрипки — одна з останніх його праць. Вона є свідченням того, чим переймався, за що вболівав і як писав, звертаючись до людей, мужній і талановитий дослідник народної пісні як дзеркала народної душі та долі.

Наталія ШУМАДА

Київ

Василь Скрипка

НОВЕ ЗОЛОТИСТЕ КОЛОССЯ І КУКІЛЬ НА НИВІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ПІСНЕТВОРЕННЯ ТА ВІРШУВАННЯ

Же помилимося, коли скажемо: у нас ще недавно було два поняття про “народ” Одне, в якому народ представляваний з трибун пленумів, з’їздів, на плакатах, в самодіяльності. Рекламований. І друге, де народ той, що пшениченьку сіє та жне, недоїдає, у кирзаках, куфайках у будень і свято. М. Стельмах дуже мене просив опублікувати у збірці пісню, десь-то вона в нього була записана:

Що роботи наробилася,
Хліба-солі не наїлася.

Це той народ, який був “рушійною силою історії” І ось в нові вже часи ми йшли до нього з гласністю та перебудовою. І не здогадувалися у своїй догматичній наївності та політичній закомплексованості, що народ у всі часи був гласний, перебудований, правдивий і гостро критичний. Не завжди відверто він протистояв злу, якимось повивав його туман вей-

Дет. про В. Скрипку див. статтю М. Гуця в цьому номері журналу